

LBRIS

We know
books

Cezar Petrescu

DUMINECA ORBULUI

Editura Hoffman

DTP: Hoffman Design
Tipar: Hoffman Print
Coperta: Mircea Dumitrescu
Pe copertă: Corneliu Drăgan-Târgoviște, *Peisaj citadin*

Lucrare apărută cu acordul COPYRO – Societate de Gestiune
Colectivă a Drepturilor de Autor

©Editura Hoffman, 2020, pentru prezenta ediție.

Această carte este protejată prin Copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsește penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

EDITURA HOFFMAN SRL
Fax: 0249 460 218
Tel: 0740.984.910
www.EdituraHoffman.com
www.EdituraHoffman.ro
www.LibrariaHoffman.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PETRESCU, CEZAR
Dumineca orbului / Cezar Petrescu. -
Caracal: Editura Hoffman, 2020
ISBN 978-606-46-1096-6

821.135.1

Acceleratul intra în Gara de Nord cu o întârziere de două ceasuri; la unu după miezul nopții.

Când au prins a se perinda constelațiile semnalelor luminoase, discurile semafoarelor oblice și albastrele panouri de reclame, Sergiu Miclăuș nu-și mai stăpâni neastâmpărul.

Înșfăcă valiza ușorică din plasă. Zvârli pardesiul de gabardină pe braț și, în loc de politicos salut, o privire asasină de gangster celor două văduve de funcționari superiori, care tot drumul i-au pus răbdarea la amarnic supliciu cu discuția lor mai volubilă decât duruitul de ventilator.

Ambele persoane au rămas petrificate pe marginea banchetelor.

Pentru prima oară în decurs de șase ore și-au pierdut graiul. Iar sincopa aceasta neprevăzută a dat tăcerii o elocvență cu atât mai teribilă. Tot astfel se întinde o neliniștitoare acalmie în natura paralizată de panică înainte de a se dezlănțui cicloanele.

— Și să mai spui că e magistrat, dragă Doamne! explodă călătoarea cea voluminoasă când își recăpătă, în sfârșit, glasul surprinzător de subțire și suierat printre buze, cum țiuie expirând o supapă plesnită. Tocmai cele ce vorbeam noi! Iată în a cui pază încredințază statul averea și onoarea noastră în ziua de azi! Altfel era pe vremea lui bietu Iorgu...

— Magistrat? pufni cealaltă, osoasă și cu nasul prelung. Arată a magistrat cum arăt eu a mitropolitul Pimen, scumpă doamnă! Poate pretinde, oare, cineva una ca asta?

Scumpa doamnă recunoscă fără ezitare că tovarășa ciolănoasă de compartiment nu arăta a mitropolit, deși pălăria-i înaltă aducea leit cu tiara preacuvioșilor vlădici.

— Așa că mai va cu magistratura lui! trase imediat concluzia stăpâna tiarei, dănuțită în echilibru instabil pe frunte la fiecare icnire a macazurilor. Magistratura cere ținută, scumpă doamnă, demnitate... Nu-i de nasul tuturor zănatecilor de pe lume. Ei, din partea mea, n-aș pune mâna pe cruce să jur că n-a fost cine știe ce pungaș d-ăștia, de trenuri, cum s-au ivit de la un timp încoace. Avea ceva pe suflet... Prea nu-și mai găsea astâmpăr locului!...

Amândouă și-au pipăit instinctiv poșetele depuse orizontal pe genunchi.

Au verificat din ochi numărul geamantanelor, cutiilor și pachetelor.

Au răsuflat ușurate.

Nu lipsea nimic din inventar.

Li s-a părut că au scăpat de o mare primejdie, cu toate că întreg drumul nici nu se clintiseră din compartiment, făcând strajă prețioaselor buclucuri, pe când presupusul pungaș de tren se vânzolisise ieșind pe culoar, scoțând capul pe ferestre, să aspire răcoarea nopții de mai, coborând în gări să cumpere gazetele și revistele ilustrate acum lepădate vraisește într-un ungher. La această pradă luând aminte, venerabila pensionară care se știa că nu arată a mitropolit se ridică să exproprieze teancul de foi.

Căngile degetelor se lungiră și se încovoieră straniu. Pelița mâinii tremură gelatinos pe nodurile vinelor ca o mânășă prea uzată și largă. Sub pleoapele de gutapercă, privirea căpătase ceva avid și fricos: poate în patima senilă care o împingea să culeagă petece de hârtie, ca o emoție suplimentară, se amesteca și teama să nu se întoarcă proprietarul de drept al maculaturii ca s-o surprindă asupra faptului.

Dar pe Sergiu Miclăuș nu-l băteau asemenea griji și sadice satisfacții. Era departe, în celălalt capăt de vagon, unde lupta voinicește din coate să-și deschidă cale spre ieșire.

Nerăbdare lipsită de rost, totuși irezistibilă.

După doi ani de exil și de pocăință nu-l aștepta nicio bucurie în capitală. Dimpotrivă, îl chemase o telegramă la o înmormântare, iar în trenul de linie secundară se urcase pe

la amiază, cu sufletul copleșit de mâhnire și cu ochii neguroși. Acestea le uitase treptat; se desprinseseră de el. Se măcinaseră pe măsură ce distanța se scurta. Când a schimbat vagonul în stația de încrucișare a Brașovului, ritmul trenului accelerat s-a transmis insinuant în pulsația arterelor. Uitase telegrama din buzunar, nodul uscat din gâtlej, condoleanțele de rigoare, repetate ca un rol dificil. Vie și din ce în ce mai năvalnică, se deșteptase o barbară însetare de viață, inexplicabilă presimțire că se apropie un eveniment unic, decisiv și providențial, hărăzit să însemne începutul unui al capitol într-un destin omenesc. Sângele îi zvâcnea cu o șuvoire plăcută în tâmples, îi vibra în timpan, îi juca priveliștile înaintea ochilor într-o irizație care transfigura realitatea, întocmai ca atunci când se simțea amețit după întâile pahare sau după primele mize volatilizate la masa cu postav verde celălalt Sergiu Miclăuș, de acum doi ani, pornit prea repede pe povârnișul pierzaniilor.

De astă dată senzația era nevinovată. N-au fost irosite-n van îndelungile luni de surghiun și de expiere la care s-a resemnat mai puțin din buna sa voie și mai mult din a altora voie într-o dimineată de sumară judecată cu ne-amânată osândă.

Băuse dintr-un izvor salubru, cu apă vie. Nesațitul era al unui convalescent, întors cu ochii puri și cu sângele regenerat acolo de unde-a plecat cu privirea istovită în pământ, cu inima de iască și cu gura amară.

Și cu această proaspătă energie împingea acum burta elastică a unui pasager corpolent, făcându-și scut sprinten din valiză.

Călătorul roti peste umăr ochi globuloși de apoplectic.

Voi să spună ceva, păcnind mânios pe nări.

Renunță, poate fiindcă medicul îi recomandase să evite prilejurile de enervare.

Se răsuci calmat, dar ferm, astupând cu giganta-i făptură culoarul îngust, ca un dop de călți ud și prea gros înțepenit în țeava unei puști de soc. După salturile cefei învălurate, Sergiu Miclăuș înțelese că uriașul se înveselea lăuntric. Îl încercară

ispite bizare. Ce-ar fi, bunăoară, să-l înțepe cu un ac în ceafă? S-ar dezumfla poate, ținând ca un balon de gumă ori ca fluieratul printre buze al doamnei din vagon când se scandaliza de noua curbă a pensiilor. Ca să-l înțepe, ar fi avut, însă, nevoie de-un ac. Se gândi să-l ciupească sau să-l gâdile. Din spate, însă, alți pasageri nerăbdători îl prinseră în teasc, paralizându-i mișcările.

Trenul se opri, iar Sergiu Miclăuș fu astfel ferit de ispitele ghidușe și cu totul incompatibile cu demnitatea unui magistrat stagiar, respectat de-un târg întreg și notat cu elogii maxime în fișa de la ministerul zeității legate la ochi.

Colosul de adineaori își savura anticipat răzbunarea. Îi administra o lecție în felul său, fără să calce prescripțiile medicului. Nu mai părea grăbit și nervos. Barând ieșirea, găsise momentul oportun să-și șteargă nădușeala cu batista și să confrunte ceasornicul de buzunar cu ornicul gării. Încredință geamantanul unui hamal ales din înaltul soclului, după o lentă și matură chibzuință de fizionomist, tuși și scuiă lat, coborî agale.

După el, Sergiu Miclăuș zvâcni pe peron, expulzat în spațiul gol de presiunea călătorilor de la spate.

Sări, simți sub talpă o dezagreabilă rezistență, vie și elastică, în locul asfaltului dur.

N-avu când să-și dea lămurit seamă că a călcat pe un vârf de pantof feminin și să-și ceară iertare, căci un vagonet de bagaje se năpusti asupra sa cu voios huruit de roți.

Făcu un salt de panteră în lături.

Își întrevăzu numai o clipită victima. O domnișoară – după statură mai degrabă o școlăriță – sărind comic într-un picior, ca elevele obraznice când joacă șodronul în stradă și scot limba la trecători. Își ținea vârful pantofului cu mâna; obrazul i se crispase de durere; puhoiul dezlănțuit din vagoane o balansa încoace și încolo, o târa tumultuos, până ce fetișcana se ancoră de un stâlp și rămase să-și aline suferința, cum se mângâie pisicile singure în locul unde au fost lovite.

Vag, în cugetul lui Sergiu Miclăuș flutură intenția caritabilă să se apropie și să debiteze cuvenitele scuze. Se răzgândi: o școlăriță

nu merită mofturile rezervate numai unor mai impozante și coapte reprezentante ale sexului slăvit de poeți și maltratat de codicele lui Napoleon. Cu o virilă, spartană insensibilitate, îi întoarse, așadar, spatele și, despicând mulțimea cu pavăza valizei, se avântă spre ieșire.

Celelalte peroane erau pustii, luminate zgârcit într-o vastitate sonoră și lugubră de gară provincială.

După întârzierea de două ceasuri, în câmp, pricinuită de deraierea unei garnituri de marfă, acceleratul turbura un orar mort, fără plecări și sosiri. Hamalii răspundeau somnoros la chemări; impiegații circulau, căscând să-și strămute fălcile. Portarii hotelurilor renunșaseră la așteptare. Numai pasagerii treziți din moțaiială, coborâți buimaci din vagoane, se răzbuiau pe îndelunga imobilitate, îmbulzindu-se cu o frenezie contagioasă, ghiontindu-se subit, învrăjmășiți, grăbindu-se să-și uzurpe unul altuia locul sub lună și stele. Sergiu Miclăuș înteți și el pașii, bănuind că afară se dă un asalt nemilostiv vehiculelor.

Bănuială întru totul întemeiată.

Ajuns pentru a asista la plecarea ultimului taxi, de unde îl fulgeră întorcând capul tovarășa ciolănoasă din compartiment, cu tiara de vlădică zgâlțâită pe creștet și cu mâna apăsând la piept trofeul de gazete și reviste ilustrate, într-un gest de primadonă rănită. Nu se grăbise, nu se înghesuise pe culoar, și totuși a ajuns înaintea lui.

Mental, cu o promptitudine oarecum profesională, Sergiu Miclăuș imaginează o reconstituire la fața locului. În vreme ce el se poticnise cu nasul în ceafa uriașului candidat la dambla, venerabilele pensionare coborau foarte cuminte prin celălalt capăt; cu dreptul primului ocupant recunoscut de pravila ginților, se instalau în automobilele jinduite de o duzină de întârziati; iar această amară bancrută a precipitatei și nechibzuitei sale strategii l-a făcut pe Sergiu Miclăuș să bombănească în sine câteva epitetes de neaș autohtonism la adresa namilei care i-a tăiat calea.

O slabă consolare îi ogoi aleanul când a descoperit că uriașul împărțase aceeași soartă. Aștepta și dânsul, flancat de hamal,

tamponându-și sudoarea cu batista despăturită și rostogolind privirea din nou apoplectică peste capete, spre orizontul deșert al bulevardului.

Prin contrast, scara din dosul Gării de Nord avea o înfățișare pitorească și animată, ca la sosirea unui grup de emigranți cuprinși de dezorientare într-o patrie nouă și ostilă, care nu-i accepta.

Printre lăzi, panere și suluri de pleduri vărgate, femeile gesticulau cu umbrele: copiii cu somnul întrerupt se așezau morocănoși să scâncească; bărbații se agitau inutil. Câțiva hamali abandonaseră bagajele, depărtându-se să iasă în calea taxiurilor și birjelor rătăcite pe undeva, fără țintă și fără speranța unor himerici clienți la această oră de noapte.

Când unul mai isteț, ori numai mai norocos, se întorcea pe scara unui vehicul, se înălța o clamoare de invidie și suspiciune în gloata urgisiților de destin.

Femeile își muștrau bărbații că au ales un hamal bleg; soții răspundeau răstit cu aluzii la alte dispute conjugale mai vechi; copiii, cuprinși de un brusc elan al inițiativelor temerare, săreau, oferindu-se să plece în aventuroasă expediție. Precocel argonaut trecea direct de la vorbă la faptă. O rupea la goană, împiedicându-se în bastoane și călcând bătători. Glasul și umbrela maternă îi retezau avântul. Câțiva mucaliți făceau glume, și toți fumătorii aprinseseră țigările, pregătindu-se pentru zăbavă lungă.

Cu o remușcare târzie, Sergiu Miclăuș observă apariția victimei sale, alignind de un picior și căutând cu panică în ochi hamalul dispărut cu bagajele.

Încruntând sprâncenele sub basca bleumarin, încercă un apel fără convingere:

— Tregher! Treizeci și trei!

Pronunța cu o graseiere delicioasă și copilărească:

— Thegheh! Theizeci și thei!

— Tregher! Treizeci și trei! îi sări într-ajutor Sergiu Miclăuș, alăturându-se de ea cu un surâs smerit și șăgalnic.

Nu era o fetiță. Se înșelase. Numai o miniatură încântătoare de femeiușcă. O domnișoară în toată puterea cuvântului, cu toate atributele sexului: cornițele sânilor mici împungând mătasea bluzei, mijlocul mlădiu cambrat în cingătoarea de lac, buzele de roșul vișinei coapte. Și ce gene răsucite și lungi!

Victima făcu doi pași spre stânga. Îl măsură cu severitate din tălpi în creștet. Se întoarse pe jumătate, ostentativ, chinuind nervos între degete o poșetă de dimensiuni exagerate față de minuscula făptură a tanagralei în vestmânt model 1934, sezonul de primăvară. Sergiu Miclăuș nu se arătă intimidat de glaciala primire. Cu glas de stentor, detună, făcând să tresară și să se răsucescă spre el toate privirile emigranților:

— Treizeci și trei! Hamal! Treizeci și treei!

— Acilea suntem, conașule! răspunse un tregher mărunț și spânatic, cumpănindu-se între două geamantane enorme. Acilea suntem, domnișoară!

Semăna cu furnica harnică din gravurile abecedarului, târând o povară de două ori mai mare ca dânsa.

— Unde-mi umbli, Tacke? Unde te-ai evaporat, infamule, cu garderoba de nuntă a domnișoarei, hai?! urmă Sergiu Miclăuș, trăgând cu coada ochiului să surprindă un zâmbet împăciuitor pe buzele de culoarea vișinei coapte.

Zâmbetul nu se ivi.

„Și pe drept cuvânt! recunosc cu amar Sergiu Miclăuș. Fac hazuri mai tâmpite ca un autentic hamal!”

În schimb, hamalul arătă vădite semne de mirare. Apropiindu-se, se eliberă de sarcina celor două geamantane și căută să dezlege enigma:

— De unde știi dumneata, conașule, că mă cheamă Tacke?

Sergiu Miclăuș strânse din umeri cu o superioritate blazată, perseverând în seria „hazurilor tâmpite”, cum îl apuca uneori o demonică atracție a vulgarității:

— Mă privește personal, onorabile Tacke!... De unde știu că te cheamă Tacke 33 ar putea să ți-o spună domnișoara, logodnica mea, dacă n-ar fi necăjită fiindcă a călcat-o mai adineaori pe vârful pantofului un mizerabil individ, care nici nu și-a cerut iertare. Toate le știu, Tacke... (se plecă, șoptind confidențial) fiindcă eu sunt Kama-Brahmin, fachirul indian, dacă ai auzit, care ghicește trecutul, prezentul și viitorul în stele, drojdie, palmă și cărți...

Hamalul surăse cu neîncredere. Nu găsea ce să răspundă acestui vesel călător și la asemenea năstrușnice năzbătii. Dar victima lui Sergiu Miclăuș, cu buzele strânse și cu o cută îngustă între sprincene, părea că n-a auzit și că nu are de ce se înveseli. Bătea cu necaz din vârful piciorului valid. Se uita în altă parte. Pelița brună se învăpăiașe și o adiere ușoară îi flutura lin un cărlionț de păr.

Tacke 33 își reveni la simțul datoriei. Spuse:

— Rămâi dumneata atunci cu domnișoara acilea, că eu mă duc înainte, să dau peste un otomobil. Altfel, vă apucă ziua, și-ți fi grăbiți, de... cum suntără logodnicii...

Spuse și nu așteptă încuviințare, luând-o grăbit la picior.

Delicat, Sergiu Miclăuș așeză valiza de-a curmezișul peste cele două geamantane. Din fugă descifră incomplet un nume pe cartea de vizită prinsă în rama de piele.

Rosti, schimbând pardesiul de gabardină de pe un braț pe celălalt și admirând cu exagerată înduioșare grupul bagajelor:

— Privește, domnișoară Gina! Parcă se cunosc de când lumea, își pierduseră de știre și s-au regăsit. Nu-și întorc spatele, nu se uită urât, nu mușcă, nu-și arată dinții. Sunt sigur că în limba lor își destăinuiesc la ureche foarte palpitate impresii de voiaj.

Domnișoara Gina nu mușcă, nu-și arată dințișorii, întoarse, însă, cu totul umerii mici și ceafa cu arămii șuvițe

vibratile sub bască. Sergiu Miclăuș descrise un semicerc și-i apărură în față, scoțând pălăria și salutând, cu grație emfatică de *caballero* mexican:

— Domnișoară Gina, domnișoară Gina, hai să încheiem armistițiul! Altfel, se uită lumea curios la noi, ca la doi logodnici care se ceartă. Aruncă numai o clipă ochii la domnul cu trei rânduri de guși. Se bucură, jubilează, mastodontul!

Domnișoara Gina se întoarse mânioasă pe călcăiul piciorului teafăr. Mișcare schițând rochiței o învăluire rotundă de pliuri, cum se învultă fustele de balerină. Sergiu Miclăuș își continuă orbita cu fidelitatea unui satelit supus geometriei astrale. Din nou a răsărit în față-i, plecându-se să-i vadă ochii. Stăruie:

— Înțeleg, domnișoară Gina, să fii supărată pe animalul care ți-a strivit pantoful...

Amintirea era încă vie și probabil încă dureroasă. Domnișoara Gina nu rezistă. Exclamă tânguit:

— De-ah fi numai pantoful! Dah mi-a sthivit degetele. Bruta!

— Brută, într-adevăr! aprobă Sergiu Miclăuș cu o mimică scandalizată. Cea mai teribilă brută pe care mi-a fost dat s-o văd vreodată!...

— Ai văzut și dumneata? întrebă repede domnișoara Gina, fără să-și dea seama că rupe așa legământul prudent față de sine însăși de a nu intra în vorbă cu acest individ flecar și impertinent.

Ridicase genele. Ochii s-au dezvelit verzi și limpezi. Lumina lor l-a înflorat pe Sergiu Miclăuș cum nu-l cutremurase încă o privire de femeie.

— Firește că l-am văzut... mărturisi exagerând schima de indignare.

— Mie mi-a fost imposibil. Theceam hepede să nu pierd hamalul din ochi... Sahe o brută de pe-o scahă. N-am mai văzut înaintea ochilor de durehe. Și nici măcah politeța să-și ceahă iertahe...

— Veritabilă brută, domnișoară Gina! E plină lumea de asemenea specimene. Ar merita o corecție!